

# Årsplan for samfunnsfag 10.trinn Oddemarka skole 2025-2026

**Faglærer:** LF, JET, RH og LOR

**Læringsressurser:** Relevans 10 i bokformat og digitalt

## **LK20 (samfunnsfag etter 10.trinn):**

*Mål for opplæringen er at eleven skal kunne*

1. *bruke samfunnsfaglige metoder og digitale ressurser i egne undersøkelser, presentere funn ved hjelp av digitale verktøy og drøfte hvor gyldige og relevante funnene er*
2. *vurdere på hvilke måter ulike kilder gir informasjon om et samfunnsfaglig tema, og reflektere over hvordan algoritmer, ensrettede kilder eller mangel på kilder kan prege forståelsen vår*
3. *drøfte hvordan framstillinger av fortiden, hendelser og grupper har påvirket og påvirker folks holdninger og handlinger*
4. *utforske hvordan teknologi har vært og fremdeles er en endringsfaktor, og drøfte innvirkningen teknologien har hatt og har på enkeltmennesker, samfunn og natur*
5. *reflektere over hvordan mennesker har kjempet og kjemper for forandringer i samfunnet og samtidig har vært og er påvirket av geografiske forhold og historisk kontekst*
6. *sammenligne hvordan politiske, geografiske og historiske forhold påvirker levekår, bosettingsmønstre og demografi i forskjellige deler av verden i dag*
7. *gjøre rede for årsaker til og konsekvenser av sentrale historiske og nåtidige konflikter og reflektere over om endringer av noen forutsetninger kunne ha hindret konflikten*
8. *gjøre rede for årsaker til og konsekvenser av terrorhandlinger og folkemord, som holocaust, og reflektere over hvordan ekstreme holdninger og ekstreme handlinger kan forebygges*
9. *utforske og beskrive hvordan menneske- og urfolksrettigheter og andre internasjonale avtaler og samarbeid har betydning for nasjonal politikk, menneskers liv og likestilling og likeverd*
10. *gjøre rede for fornorskningen av samene og de nasjonale minoritetene og urettferdigheten de har blitt utsatt for, og reflektere over hvilke konsekvenser det har hatt og har på individ- og samfunnsnivå*
11. *beskrive ulike dimensjoner ved bærekraftig utvikling og hvordan de påvirker hverandre, og presentere tiltak for mer bærekraftige samfunn*
12. *vurdere hvordan arbeid, inntekt og forbruk kan påvirke personlig økonomi, levestandard og livskvalitet*
13. *reflektere over likheter og ulikheter i identiteter, levestett og kulturuttrykk og drøfte muligheter og utfordringer ved mangfold*
14. *utforske og reflektere over egne digitale spor og muligheten for å få slettet sporene og verne om egen og andres rett til privatliv, personvern og opphavsrett*
15. *reflektere over hvordan identitet, selvbilde og egne grenser utvikles og utfordres i ulike fellesskap, og presentere forslag til hvordan man kan håndtere påvirkning og uønskede hendelser*
16. *reflektere over hvilke aktører som har makt i samfunnet i dag, og hvordan de begrunner standpunktene sine*
17. *utforske ulike plattformer for digital samhandling og reflektere over hvordan digital deltakelse og samhandling påvirker formen på og innholdet i samfunnsdebatten*
18. *beskrive sentrale lover, regler og normer og drøfte hvilke konsekvenser brudd på disse kan ha for den enkelte og for samfunnet på kort og lang sikt*
19. *beskrive trekk ved det politiske systemet og velferdssamfunnet i Norge i dag og reflektere over sentrale utfordringer*

| Uke:  | Tema:                | Innhold:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Vurdering:                                                             | LK 20               |
|-------|----------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------|---------------------|
| 34-38 | Velferd for alle     | Velferdsstaten<br>Skatter og avgifter<br>Omfordeling<br>Trygd<br>Folketrygd<br>Skatter og avgifter (statens inntekter og utgifter)<br>NAV<br>Sysselsetting<br>Norge blir en velferdsstat (historisk perspektiv, husmortiden)<br>Utfordringer for velferdsstaten vår                                                                                                                   | Fagkunnskap i timer<br><br>Debatt                                      | 16, 18, 19          |
| 39-44 | Økonomi og samfunn   | Næringsliv<br>Virksomhet<br>Næringslivet<br>Offentlige og private virksomheter – den tredje sektor<br>Utfordringer for velferdsstaten vår<br>Å bli gründer<br>Swot-analyse, relevans s. 244<br><br>NRK TV: Gründere. <a href="https://tv.nrk.no/serie/grunderne">https://tv.nrk.no/serie/grunderne</a>                                                                                | Fagkunnskap i timer<br><br>Planlegg av egen bedrift/virksomhet         | 4, 8, 9, 11, 12, 16 |
| 40    | <b>Høstferie</b>     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                        |                     |
| 45-50 | En sammenvevd verden | Globalisering (utvikling av teknologi)<br>Internasjonal handel<br>Internasjonal handel truer klima og miljø<br>Multinasjonale selskaper<br>Ulovlig internasjonal handel                                                                                                                                                                                                               | Fagkunnskap i timer<br><br>Refleksjonsnotat                            | 4, 5, 11            |
| 02-07 | Migrasjon            | Migrasjon<br>Bosettingsmønster<br>Flyktningstrøm<br>Asyl<br>Bærekraftig utvikling - På flukt fra klima og miljø<br><br>Hans Rossing om demografi og utvikling, BBC:<br><a href="https://www.youtube.com/watch?v=Z8t4k0Q8e8Y">https://www.youtube.com/watch?v=Z8t4k0Q8e8Y</a><br><a href="https://www.youtube.com/watch?v=BkSO9pOVpRM">https://www.youtube.com/watch?v=BkSO9pOVpRM</a> | Fagkunnskap i timer<br><br>Fagkunnskap og utforming av problemstilling | 2, 16, 19, 6, 7, 11 |

|          |                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                     |                       |
|----------|----------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------|-----------------------|
| <b>8</b> | <b>Vinterferie</b>         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                     |                       |
| 09-11    | Vern om Demokratiet        | Demokrati - kjennetegn<br>Ulike diktaturer<br>Statskupp<br>Den fjerde statsmakt<br>Ulike styreformer<br>Opposisjon                                                                                                                                                                                           | Fagkunnskap i timer<br><br>Fagsamtaler                              | 3, 6, 8, 18,<br>15,19 |
| 12-17    | Krig mange steder          | Konflikter etter 1945 – den kalde krigen<br>Nyere konflikter (den arabiske våren)                                                                                                                                                                                                                            | Fagkunnskap i timer<br><br>Fagkunnskap og arbeid med kildemateriale | 2, 3, 4, 5, 7,<br>18  |
| 18-22    | Å forandre verden med vold | Folkemord, Holocaust<br>Radikalisering<br>Terrorisme<br>Ekstremisme: Ytterpunkter på venstre- og høyresiden<br>Ulike terrorgrupper<br>Kjente terroraksjoner<br>22. juli – Utøya<br><br>NRK TV:<br>22.juli serie, episode 2-3 - <a href="https://tv.nrk.no/serie/22-juli">https://tv.nrk.no/serie/22-juli</a> | Fagkunnskap i timer<br>Muntlig deltakelse og refleksjon             | 2, 7, 8, 9, 13        |